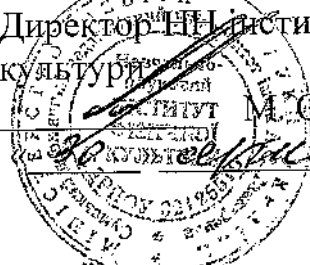

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Навчально-науковий інститут фізичної культури

Кафедра медико-біологічних основ фізичної культури

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ННІ інституту фізичної
культури М.О. Ляной
20 квітня 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Медико-педагогічний контроль

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта (Фізична культура)

Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Фізична культура)

другий

(магістерський) рівень

Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною
комісією

Навчально-наукового інституту
фізичної культури

«30» серпня 2018 р.

Голова: Міщенко О.В., к. фіз. вих.,
доц. Александр

Суми - 2018

Розробники: Калиниченко Ірина Олександрівна - д. мед. н., професор,
завідувач кафедри медико-біологічних основ фізичної культури

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри медико-
біологічних основ фізичної культури

Протокол № 1 від « 30 » серпня 2018р.

Завідувач кафедри

Калиниченко Ірина Олександрівна, д. мед. н., професор

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 7,5	Магістр	Вибіркова	
		Рік підготовки:	
1-й		1-й	
Семестр			
1-й		1-й	
Лекції			
24 год.		8 год.	
Практичні, семінарські			
38 год.		6 год.	
Лабораторні			
год.		год.	
Самостійна робота			
161 год.		209 год.	
Консультації:			
2 год.	2 год.		
Вид контролю: екзамен			
Загальна кількість годин – 225			

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Медико-педагогічний контроль» – забезпечити формування таких компетентностей як здатність до усвідомлення соціальної значимості обраної професії, ефективно реалізовувати державні завдання щодо зміцнення і збереження здоров'я населення, володіння базовими знаннями з гігієни фізичного виховання і спорту, діагностики функціонального стану організму, здатність до науково-методичного забезпечення та проведення медико-педагогічного спостереження, здатність оцінювати зміни функціонального стану учнів та студентів у процесі фізичного виховання.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Для ефективного вивчення навчальної дисципліни важливим є опанування такими дисциплінами:

1. Анатомія людини.
2. Фізіологія людини.
3. Вікова фізіологія.
4. Спортивна медицина.
5. Фізіологія спорту та фізичних вправ.
6. Гігієна.
7. Метрологічний контроль та психофізіологічні дослідження.

3. Результати навчання за дисципліною

Знання	<p>ЗК 1. Здатність навчатися протягом усього життя в контексті неперервної фахової підготовки, вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень з високим рівнем самостійності.</p> <p>ЗК 2. Здатність виявляти широке коло проблем, ставити мету та обирати ефективні шляхи її досягнення шляхом розуміння їх фундаментальних основ та використання як теоретичних, так і експериментальних методів.</p>
---------------	--

Уміння	<p>ФК 4. Здатність оцінювати зміни функціонального стану учнів та студентів в процесі фізичного виховання.</p> <p>Здатність володіти навичками оцінювання функціонального стану та адаптаційних можливостей організму учнів та студентів у процесі фізичного виховання;</p> <p>Здатність аналізувати літературу з проблем спортивної медицини, показники ефективності здоров'язбережувального потенціалу закладів освіти;</p> <p>Здатність обирати оптимальний рівень інтенсивності фізичного навантаження під час занять фізичним вихованням із урахуванням вікостатевих особливостей дітей, підлітків та молоді;</p> <p>Здатність використовувати навички надання домедичної допомоги за умови травм, нещасних випадків та формування здорового способу життя.</p>
Комунікація:	<p>Здатність ефективно формувати комунікативну стратегію, мати навички роботи в команді, цінувати та толерантно сприймати різноманітність думок та мультикультурність.</p>
Автономія та відповідальність	<p>ЗК 1. Здатність навчатися протягом усього життя в контексті неперервної фахової підготовки, вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень з високим рівнем самостійності.</p>

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	<p>Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили</p>
82 - 89	<p>Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких не значна</p>

74 - 81	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
64 - 73	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
60 - 63	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
35-59	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
1 - 34	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів

Розподіл балів

Поточний контроль						Разом	Сума	Семестровий контроль	Загальна сума
РОЗДІЛ 1			РОЗДІЛ 2			57	75	25	100
T1.1	T 1.2	T1.3	T2.4	T2.5	T2.6				
Поточний контроль									
6	9	9	12	12	9	18			
Контроль самостійної роботи									
3	3	3	3	3	3				

T 1.1, T 1.2 ... T 2.4 – теми розділів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту

діяльності		(роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: екзамен, тести, реферати, розрахункові роботи, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, завдання на лабораторному обладнанні, інші види індивідуальних та групових завдань тощо.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Оцінка адаптаційних можливостей організму дітей, підлітків, які займаються фізичною культурою

Тема 1. Організація медико-педагогічного контролю у спортивно-масовій роботі.

1. Предмет, мета, задачі курсу “Медико-педагогічний контроль”.
2. Нормативно-правова основа медико-педагогічного контролю.
3. Задачі, організація медико-педагогічного контролю у структурі служби спортивної медицини.

Тема 2. Оцінка фізичного розвитку дітей та підлітків. Поняття про групи здоров'я.

1. Способи дослідження фізичного розвитку.
2. Методи оцінки показників фізичного розвитку.
3. Поняття постави та методи її оцінки.
4. Характеристики груп для занять на уроках фізичної культури та особливості організації занять з учнями в навчальних закладах.
5. Терміни відновлення допуску учнів до фізичних навантажень після перенесених захворювань і травм

Тема 3. Адаптаційні можливості організму дітей та методи діагностики функціонального стану організму.

1. Адаптаційні можливості організму дітей та підлітків. Використання індексу Баєвського для скринінгових обстежень контингенту фізкультурників.
2. Поняття „фізичний стан“.
3. Функціональний стан організму. Методи діагностики функціонального стану за допомогою проби Руф'є.

Розділ 2. Організація медико-педагогічного спостереження під час занять фізичною культурою.

Тема 4. Методи оцінки інтенсивності та обсягу фізичного навантаження на уроках фізичної культури.

1. Частота серцевих скорочень як основний гемодинамічний показник. Фактори, що впливають на ЧСС.
2. Визначення інтенсивності фізичного навантаження на уроках фізичного виховання за допомогою показника ЧСС.
3. Об'єктивні ознаки стомлення під час уроків фізичного виховання.

Тема 5. Медико-педагогічна оцінка ефективності уроку фізичного виховання у навчальних закладах.

1. Хронометражні спостереження у медико-педагогічному контролі за уроками фізичної культури.
2. Загальна та моторна щільність уроку. Методи їх оцінки.
3. Побудова фізіологічної кривої пульсу. Інтерпретація отриманих даних.

Тема 6. Санітарно-гігієнічні вимоги до організації спортивної масової роботи в організованих колективах.

1. Санітарно-гігієнічні вимоги до утримання фізкультурно-спортивної зони та ігрових майданчиків на земельній ділянці навчальних закладів.
2. Санітарно-гігієнічні вимоги щодо організації фізкультурно-оздоровчої роботи у навчальних закладах.
3. Санітарно-гігієнічні вимоги щодо утримання приміщень для занять фізичною культурою та спортом.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лек	пр	конс.	сп		лек	пр	конс.	сп
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ 1. Оцінка адаптаційних можливостей організму дітей, підлітків, які займаються фізичною культурою										
Тема 1. Організація медико-педагогічного контролю у спортивно-масовій роботі.	26	2	4		20	10,5	0,5			22
Тема 2. Оцінка фізичного розвитку дітей та підлітків. Поняття про групи здоров'я.	34	2	6		26	12,5	0,5	1		34
Тема 3. Адаптаційні можливості організму дітей та методи діагностики функціонального стану організму.	38	4	6		28	15,5	1	1		35
Розділ 2. Організація медико-педагогічного спостереження під час занять фізичною культурою.										
Тема 4. Методи оцінки інтенсивності та обсягу фізичного навантаження на уроках фізичної культури.	43	6	8		29	12,2	2	2		39
Тема 5. Медико-	43	6	8		29	19	2	1		40

педагогічна оцінка ефективності уроку фізичного виховання у навчальних закладах.										
Тема 6. Санітарно-гігієнічні вимоги до організації спортивної масової роботи в організованих колективах.	39	4	6		29	27	2	1		39
Консультація до дисципліни	2			2		2			2	
Разом	225	24	38	2	161	225	8	6	2	209
Усього годин	225	24	38	2	161	225	8	6	2	209

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Організація медико-педагогічного контролю у спортивно-масовій роботі. – Положення про лікарсько-фізкультурну службу. – Медичне забезпечення спортивно-масових заходів і змагань. – Поняття про диспансерне спостереження.	4	
2	Тема 2. Оцінка фізичного розвитку дітей та підлітків. Поняття про групи здоров'я. – Причини порушення постави у дітей. Вроджені і набуті причини. – Визначення ступеня кіфотичної постави за допомогою плечового індексу. – Оцінка сколіотичної постави за вимірюванням ромба Машкова. – Оцінка сколіотичної постави за визначенням вертикального викривлення хребта.	6	1

	<ul style="list-style-type: none"> – Лікувально-реабілітаційні заходи, що направлені на корекцію порушень постави у дітей. – Методики оцінки склепіння стопи у дітей. Поняття про плоскостопість. <p>Визначення сили і витривалості м'язів спини, живота, правої та лівої сторони тулуба.</p>		
3	<p>Тема 3. Адаптаційні можливості організму дітей та методи діагностики функціонального стану організму.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Діагностика адаптаційних можливостей організму дітей за допомогою адаптаційного потенціалу. – Поняття про фізіологічні резерви організму. <p>Тестовий контроль.</p>	6	1
4	<p>Тема 4. Методи оцінки інтенсивності та обсягу фізичного навантаження на уроках фізичної культури.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Структура уроку. Мета і завдання підготовчої, основної та заключної частин уроку. – Оздоровча спрямованість уроків фізичного виховання. Шляхи реалізації оздоровчих завдань. <p>Динаміка фізіологічного стану організму під час виконання фізичного навантаження. Характеристика передстартового, основного та відновного періодів.</p>	8	2
5	<p>Тема 5. Медико-педагогічна оцінка ефективності уроку фізичного виховання у навчальних закладах.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Проведення хронометражного спостереження на заняттях з фізичної культури: <ol style="list-style-type: none"> 1. Хронометражні спостереження у медико-педагогічному контролі за уроками фізичної культури. 2. Загальна та моторна щільність уроку. Методи їх оцінки. 	8	1

	– Побудова фізіологічної кривої пульсу. Інтерпретація отриманих даних.		
6	Тема 6. Санітарно-гігієнічні вимоги до організації спортивної масової роботи в організованих колективах. – Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу. – Гігієнічна оцінка стану приміщень для занять фізичною культурою та спортом у загальноосвітніх навчальних закладах. Тестовий контроль.	6	1
	Усього	38	6

7.Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Наказ Міністерства освіти і науки України та Міністерства охорони здоров'я від 20.07.2009 № 518/674 «Про забезпечення медико-педагогічного контролю за фізичним вихованням учнів у загальноосвітніх навчальних закладах».
2. Спортивная медицина: Учеб. для ин-тов физ.культ. / Под ред. В. Л. Карпмана. – М. : Физкультура и спорт, 1987. – 304 с.
3. Калиниченко І. О. Медико-педагогічний контроль за фізичним вихованням дітей у загальноосвітніх навчальних закладах: навч. посіб. / І. О. Калиниченко. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2013. – 272 с.

Додаткові

1. Волков В.Н. Клиническая оценка утомления во врачебной спортивной практике. – Челябинск, 1973. – 170 с.
2. Гасилевич В.А. Медицинский справочник тренера. – М.: Физкультура и спорт, 1981. – 271 с.

4. Спортивная медицина: Руководство для врачей / Под ред. А. В. Чоговадзе, Л. А. Бутченко. – М. : Медицина, 1984. – 384 с.
5. Спортивная медицина и лечебная физкультура: Руководство / Под ред. А. И. Журавлевой, Н. Д. Граевской. – М.: Медицина, 1993. – 432 с.
6. Дембо А. Г. Спортивная медицина и лечебная физкультура / А. Г. Дембо, С. Н. Попов. – М. : Физкультура и спорт, 1979. – 352 с.
7. Майкели Л. Энциклопедия спортивной медицины: как предупреждать, обнаруживать и лечить ваши спортивные травмы, согласно новейшей спортивной технике / Л. Майкели, М. Дженкинс. – СПб, 1997. – 392 с.

Інформаційні ресурси

Макарова Г. А. Спортивная медицина / Г. А. Макарова. – Издательство : Советский спорт, 2008. – 480 с.

<http://www.kodges.ru/49897-sportivnaya-medicina.html>

Дубровский В. И. Спортивная медицина: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. — 2-е изд., доп. / В. И. Дубровский. — М. : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2002. — 512 с.

<http://www.twirpx.com/file/74322/>

Епифанов В. А. Лечебная физическая культура и спортивная медицина / В. А. Епифанов. - М. : Медицина, 1999. - 304 с.

<http://www.sportmedicine.ru/books.php>

Уилмор Дж. Х., Костилл Д. Л. Физиология спорта и двигательной активности, 1997г. - 503 с. <http://www.sportmedicine.ru/books.php>

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Ростомір, ваги, тонометр, динамометр, спірометр, сантиметрові стрічки, секундомір, таблиці, картка формалізованої самовітності про рухову активність, термометри, гігрометр-психрометричний ВИТ-2, люксометр, оціночні таблиці регіональних стандартів ФР.